

Erhvervsfaglig differentiering

V/ Jan Bisgaard – PhD-stipendiat, Lektor og smed

Definition af differentiering på SOSU C

Differentiering er en måde at tilrettelægge undervisning på, således at elevernes ressourcer kommer i spil i det omfang, som hver enkelt elev på det givne tidspunkt er klar til, i forhold til individuelle forudsætninger og behov.

Det vil sige, at undervisningen tilrettelægges, så der er mulighed for at udfordre den enkelte elev individuelt, samtidig med at fællesskabets muligheder bevares.

(HP 13/14-gruppen, marts 2014)

Hvad vil du gerne lære i dag?

- Tal sammen med din sidemakker om:
 1. Hvorfor har du valgt at deltage i dette arrangement?
 2. Hvad vil du gerne lære ved at deltage i dette arrangement?

Tid til opgaven: 5 minutter

Forskellige differentieringstyper

- Differentiering af undervisningen – pædagogisk differentiering
- Differentiering af uddannelsen – organisatorisk differentiering
- Differentiering af individuelle deltagelsesbaner

Typiske differentieringsformer i undervisningen

- Eleverne arbejder med forskellige typer af opgaver
 - (forskellige/samme niveauer – forskellig/samme emne)
- Eleverne arbejder med forskellige typer af cases eller problemstillinger
 - (forskellige/samme niveauer – forskellig/samme emne)
- Eleverne arbejder med forskellige innovationsopgaver
 - (forskellige/samme niveauer – forskellig/samme emne)
- Eleverne arbejder ved forskellige arbejdsstationer
 - (forskellige/samme niveauer – forskellig/samme emne)

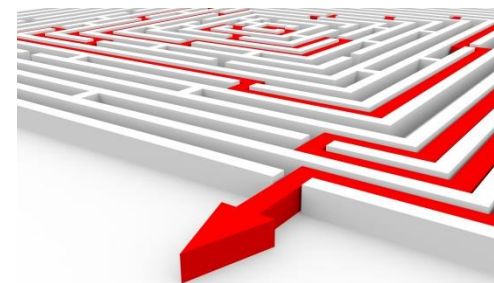
Differentiering af læringsmål i undervisningen

- Eleverne kan få opstillet forskellige mål for deres niveau af forståelse af teoretisk viden som de skal opnå i lærerprocessen.
- Eleverne kan få opstillet forskellige mål for deres niveau af håndlag og tavs viden som de skal opnå i læringsprocessen.
- Eleverne kan få opstillet forskellige niveauer af samarbejde og relationsdannelse som de skal opnå i læringsprocessen.
- Eleverne kan få opstillet forskellige mål for deres niveau af kompleksitet som de skal opnå at kunne håndtere i læringsprocessen

Differentiering i graden af processtyring i undervisningen

- Læreren kan vælge at differentiere i graden af styring af undervisningsprocessen – f.eks. mellem eller mindre stram styring
- Læreren kan vælge at differentiere graden deduktiv og induktiv undervisning
- Læreren kan lade forskellige elever få forskellige mængder af tid til opgaven
- Læreren kan give forskellige grader af hjælp til at få eleven til at forstå sammenhængen mellem teori og praksis i uddannelsen.

Differentiering i undervisningens indhold

- Læreren kan lade forskellige elever anvende forskellige materialer, forskellige typer af teknologi samt forskellige hjemmesider eller app's
- Læreren kan vælge at forskellige elever skal arbejde med forskellige arbejdsmetoder og arbejdsprocesser. – f.eks. mere eller mindre øvelse
- Læreren kan vælge at lade forskellige grupper af elever arbejde med forskellige emner ud fra elevernes interesse.

Refleksionsøvelse

Lærer

- Hvordan arbejder du oftest med undervisningsdifferentiering?
- Hvordan vil du gerne blive bedre til at arbejde med undervisningsdifferentiering?

Ledere og elever

- Hvordan oplever du oftest at lærerne arbejder med at differentiere undervisningen?
- Hvilken type undervisningsdifferentiering vil du gerne opleve mere af – og hvorfor?

Typiske differentieringsformer i uddannelsesforløb

- Uddannelsesforløb med forskel i tid afsat til forløbet – f.eks. 20 – 60 uger eller turbohold
- Uddannelsesforløb med forskel i faglig specialisering – f.eks. hospital, hjemmepleje eller plejehjem
- Uddannelsesforløb med særlig ambitionsniveau – f.eks. talenthold, elitehold, Centers of Excellence eller innovationshold

Særlige hold for elever med faglige eller sociale udfordringer

- Ved oprettelsen af hold med sproglige udfordringer, kan der f.eks. tilknyttes faglig 2-sprogsundervisere.
- Ved oprettelsen af hold med psykiske og sociale udfordringer kan der f.eks. tilknyttes ekstra mentorer, en psykolog eller en vejleder.
- Hold med mindre faglige eller sociale udfordringer kan f.eks. indeholde en peer-mentorordning og lektie-cafe.

Særlige hold med særlige faglige specialer

- På en del erhvervsuddannelser har eleverne mulighed for at specialisere sig igennem forskellig valgfag og særlige spor
- På SOSU-uddannelserne vil det betyde at eleverne kunne få mulighed for at specialisere sig i særlige institutionsformer som hospital, plejecenter, eller hjemmepleje samt vuggestue, børnehave, fritidshjem osv.
- På SOSU-uddannelserne vil det også være muligt at arbejde på at udvikle muligheden for at eleverne kan specialisere sig i særlig fagområder så som demens, sclerose, ADHD, autisme ol.

Særlige hold med særligt ambitionsniveau

- På nogle erhvervsuddannelser er der mulighed for at vælge sig ind på hold, med henblik på at være entreprenør, arbejde med erhvervsfagligheden på et højere niveau, eller tage grundfag der giver adgang til videreuddannelse.
- På SOSU-uddannelserne kan det betyde en mulighed for at vælge hold med henblik på at videreuddanne sig til SOSU-assistent, sygeplejerske eller pædagog.
- På SOSU-uddannelserne kan man også arbejde med en særlig specialisering f.eks. inden for velfærdsteknologi eller innovation.

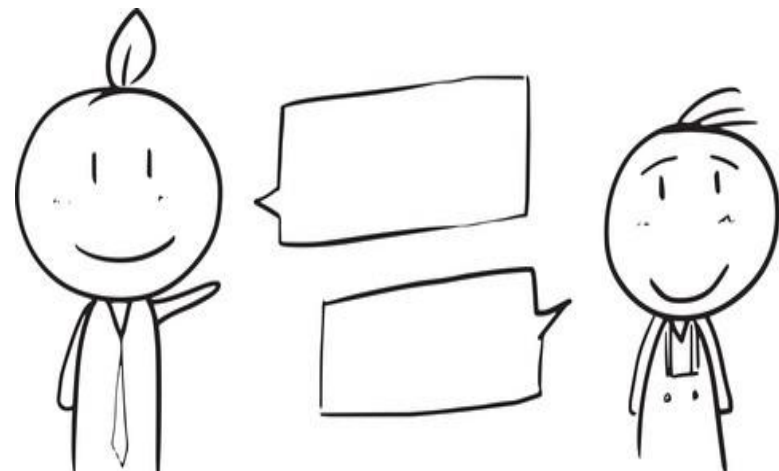
Refleksionsøvelse

Tal med din sidemakker om

1. Hvilke muligheder har eleverne på SOSU C for at vælge forskellige typer af organisatorisk differentiering?
2. Hvordan vil I gerne blive bedre til at give eleverne mulighed for organisatorisk differentiering?

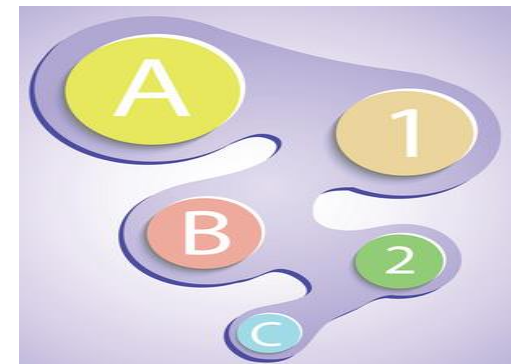

Pause – 15 minutter

Særlige deltagelsesbane igennem vekseluddannelsen

- Systematisk differentiering på erhvervsuddannelserne er ofte afgrænset til skolen.
- Selvfølgelig sker vejledningen i praktikken med afsæt i den enkelte elevs deltagerforudsætninger. Men der er ofte i fokus på at skabe en særlig indsats for talenter
- Deltagelse i skolekonkurrencer samt VM i Skills giver ofte mulighed for ekstra undervisning på skolen, ekstra træning på praktikstedet og ekstra støtte fra forældre eller pårørende.
- Ved at deltage i særlige erhvervsfaglige konkurrencer oplever eleverne således en særlig bane hele vejen igennem deres vekselluddannelse – på tværs af de forskellige læringsarenaer

Særligt fokus på talenterne

- Det erhvervsrettede uddannelseslaboratorium har kørt en indsats, hvor der har været særligt fokus på talentfulde unge på forskellige uddannelser.
- Målet med talentudviklingsindsatsen har været at fastholde de fagligt stærke elever på uddannelserne og dermed højne det samlede niveau på uddannelserne.
- I indsatsen har der været 27 forskellige eksperimenter der hver især har arbejdet med talentudvikling.
- Det gennemgående resultat har været øget motivation hos eleverne der har deltaget, øget tilstedeværelse, øget gennemførelse og høje karakterer
- Koncepterne fra de forskellige eksperimenter er lige nu ved at blive sat sammen til et samlet koncept for talentudvikling i de erhvervsrettede uddannelser.

Udkast til koncept for talentudvikling på erhvervsrettede uddannelser

Trin 1: Udvikling af talent definition

- På nogle uddannelser har de gennemført brugerundersøgelser hos aftagerne, for at finde ud af, hvordan aftagerne spotter talent.
- Det har overrasket flere eksperimentteams at aftagerne ofte værdsætter personlige kompetencer og indre motivation frem for faglige kompetencer.
- Lærerne har i deres arbejde med talenter oplevet at det er vigtigt at eleverne har en ekstra indre motivation til at arbejde ekstra og at de unge kan modtage feedback på deres arbejde og bruge den konstruktivt.

Trin 2: Udvikling af udvælgelsesproces

- Nogle talentteams har eksperimenteret med at opstille en udvælgelsesproces med talentspotting over nogle uger.
- Andre talentteams har lavet særlige workshops ol. som talenterne så selv kunne vælge at deltage i.
- Det er vigtigt at lærerne kan gøre det tydeligt og transparent, hvad der forventes af de unge, for at de kan deltage på talentholdet.

Trin 3: Opbygning af en didaktisk struktur for talenthold

- Nogle talentteams har opbygget særlige hold med specielle undervisningsforløb, hvor deltagerne f.eks. har bygget en bil eller en app. Undervisningen har været struktureret ud fra opgaven, som gennemgående struktur
- Andre teams har opbygget en mulighed for at talenterne kan deltage i særlige workshops hvor de kan arbejde med ekstra opgaver eller træne med henblik på at deltage i konkurrencer som f.eks. DM og VM i Skills.
- Nogle uddannelser arbejder med afgrænsede koncentrerede talentforløb – andre giver talenterne mulighed for ekstra talentudvikling på tværs af skole og praktik.

Trin 4: Udvikling af lærerrollen på talent hold.

- Læreren der udfordrer ekstra
- Læreren der styrer og coacher – ej docerer
- Læreren der inddrager faglige hot-shots som gæstelærer i undervisningen og skaber faglige forbilleder.
- Læreren der giver faglig feedback på højt niveau.

Øvelse: Udvikling af talenthold

- Arbejde sammen i grupper af 4
- 1. Opstil forslag til kriterier for talent inden for jeres uddannelse – definer talent
- 2. Opstil et forslag til et særligt tilbud til talenterne på jeres uddannelse – didaktisk struktur
- 3. Opstil et forslag til jeres udvælgelsesproces – talent spotting
- 4. Opstil forslag til hvilke kompetencer lærerne skal have på jeres talenthold.
- 5. Opstil 5 opmærksomhedspunkter som I synes det er vigtigt at have øje for i arbejdet med talenthold

Send jeres forslag til:

Øvelse: Hvad har du lært i dag

- Tal med din sidemakker om:
 1. Hvad har været det mest inspirerende som du har lært i dag
 2. Hvad vil du bruge og hvordan vil bruge din læring i morgen og på længere sigt.

Kontakt oplysninger

Facebook: [Phd-stipendiat Jan Bisgaard](#)

Linked-In: [Jan Bisgaard](#)

Mail: jabi@phmetropol.dk

Er du interesseret i Det erhvervsrettede uddannelseslaboratorium finder du det på hjemmesiden: <http://uddannelseslaboratoriet.dk> samt facebook og twitter

Hvis du har interesse i erhvervsuddannelserne generelt er du meget velkommen i facebook-gruppen: [Erhvervspædagogisk Netværk](#)

Tak for i dag og tak fordi du deltog

